

Omówienie książki: Ks. Zdzisław J a n i e c, *Jak godnie celebrować Mszę Świętą? Zasady i nieprawidłowości (How to celebrate the Holy Mass in dignity. Principles and irregularities)*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2020, ss. 208.

Ks. prof. dr hab. Zdzisław Janiec jest wieloletnim pracownikiem naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Był uczniem a potem (jako kapelan i sekretarz) współpracownikiem wybitnego polskiego liturgisty śp. bp. prof. Wacława Świeżawskiego – rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W swoich badaniach naukowych ks. prof. Janiec specjalizuje się w liturgice pastoralnej, ze szczególnym uwzględnieniem kultu maryjnego.

Prezentowana tutaj publikacja *Jak godnie celebrować Mszę Świętą? Zasady i nieprawidłowości* składa się ze wstępu autora, czterech rozdziałów, zakończenia, streszczenia (w językach: polskim, włoskim i angielskim), bibliografii, wykazu skrótów, indeksów osobowego i rzeczowego oraz dwóch recenzji. Inspiracją do jej powstania stał się trwający aktualnie w Polsce trzyletni program duszpasterski poświęcony celebracji Eucharystii. Książka stanowi przypomnienie norm odnoszących się do sprawowania Eucharystii, zawartych w księgach liturgicznych oraz dokumentach Magisterium. Ze wstępu dowiadujemy się, że motywacją do przygotowania niniejszego opracowania stało się założenie, iż „wierność zasadom celebracyjnym jest znakiem tożsamości Kościoła i liturgii” (s. 13). Ks. prof. Janiec dostrzega tu problem źle rozumianej „kreatywności liturgicznej”, której skutkiem jest nieład, uniemożliwiający właściwy, komunikacyjny wymiar liturgii. Posłuszeństwo normom liturgicznym jest według autora konieczne do tego, aby wszelkie celebracje mogły prowadzić do spotkania z Bogiem oraz do oddawania Mu chwały przez uczestniczących w akcie liturgicznym (por. KL 33).

Pierwszy rozdział książki zatytułowany został: *Godne uczestnictwo we Mszy Świętej wielkim skarbem*. Opisuje on uczestnictwo w Eucharystii jako przywilej, który niesie za sobą także potrzebę przyjęcia pewnych postaw wewnętrznych jak i zewnętrznych. Autor pogłębia tu wymiary uczestnictwa, podane przez Sobór Watykański II, który opisuje je jako: świadome, pobożne i czynne (por. KL 48). Wiążą się one z potrzebą widzenia w liturgii niejako życia każdego chrześcijanina: przez przyjęcie krzyża oraz uświadamianie sobie Bożej obecności przez słyszane Słowo, przygotowujące do współofiарowania wraz z uobecnionym w Eucharystii Chrystusem. W ten sposób wchodzimy z Nim w prawdziwą komunię, dzięki pełnemu uczestnictwu we Mszy Świętej. Rozdział ten zawiera również syntezę norm według podziału form sprawowania Mszy Świętej wraz z praktycznymi wskazówkami (Msza z udziałem ludu, Msza koncelebrowania, Msza z jednym usługującym).

Rozdział II publikacji jest szczegółowym omówieniem części Mszy Świętej. Został podzielony na podrozdziały: obrzędy wstępne, liturgia słowa, liturgia eucharystyczna, obrzędy zakończenia. Każdy z nich zawiera zasady, jak i najczęstsze

nieprawidłowości w ich celebracji. Autor wskazał tutaj na bogate źródła prawodawstwa liturgicznego (szczególnie w *Ogólnym Wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego*), wyjaśniając też właściwą wymowę poszczególnych gestów, znaków oraz symboli liturgicznych. Do każdej z części dołączone zostały postulaty liturgiczno-duszpasterskie, oparte na wieloletnim doświadczeniu i obserwacjach.

W trzecim rozdziale książki ks. prof. Janiec przedstawia najważniejsze dokumenty, poświęcone trosce o wierność przepisom liturgicznym. Omówiono tu najważniejsze fragmenty dekretów Soboru Trydenckiego, Soboru Watykańskiego II (szczególnie podkreślono znaczenie KL 22 i 26, gdzie dowiadujemy się, że czynności liturgiczne nie są czynnościami prywatnymi lecz kultem Kościoła). W części tej autor przypomina również najważniejsze normy i zalecenia, które wprowadzone zostały wraz z polskim tłumaczeniem *Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego* [z trzeciego wydania typicznego *Mszału Rzymskiego*, Rzym 2002]. Uzupełnieniem rozdziału jest wybór tekstów Jana Pawła II o wierności przepisom liturgicznym, a także praktyczne wskazania (*ars celebrandi* i *ars praesidendi*) jego następcy Benedykta XVI, dotyczące wybranych części Mszy Świętej oraz śpiewu liturgicznego.

Jak już zostało wspomniane na początku, szczególnym obszarem badań ks. prof. Jańca są zagadnienia związane z miejscem Najświętszej Maryi Panny w kulcie chrześcijańskim. Stąd wydawać się może, że z tego właśnie powodu czwarty rozdział omawianej publikacji dotyczy szczególnie związku Maryi z celebacją mszalną, która jest tutaj określana jako „Niewiasta Eucharystii”. Autor, śledząc wybrane teksty eucharystii mszalnych, wskazuje na mistyczną obecność Maryi we Mszy Świętej.

Reasumując można uznać, że publikacja ks. prof. Zdzisława Jańca nawiązuje w pewien sposób swoją formą między innymi do przedsoborowego podręcznika abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego (*Ceremoniał parafialny*, Płock 1931), czy też opracowania ks. Stanisława Szczepańca (*Ceremoniał Posług Liturgicznych*, Kraków 1987). Książka *Jak godnie celebrować Mszę Świętą? Zasady i nieprawidłowości* jest głęboko osadzona zarówno w aktualnym prawodawstwie liturgicznym, jak i mistagogii, co może stanowić godne uwagi kompendium zarówno dla kapłanów, jeśli chodzi o *ars celebrandi* oraz *ars praesidendi*, jak i wiernych, chcących pogłębić swoje uczestnictwo w Eucharystii.

*Ks. mgr lic. Łukasz Golec*¹

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

¹ ORCID: 0000-0001-6361-8930.